

Villámsújtotta emberek: Boris Kálnoky erdélyi f?nemesi családeposza + videó

2023 szeptember 01. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

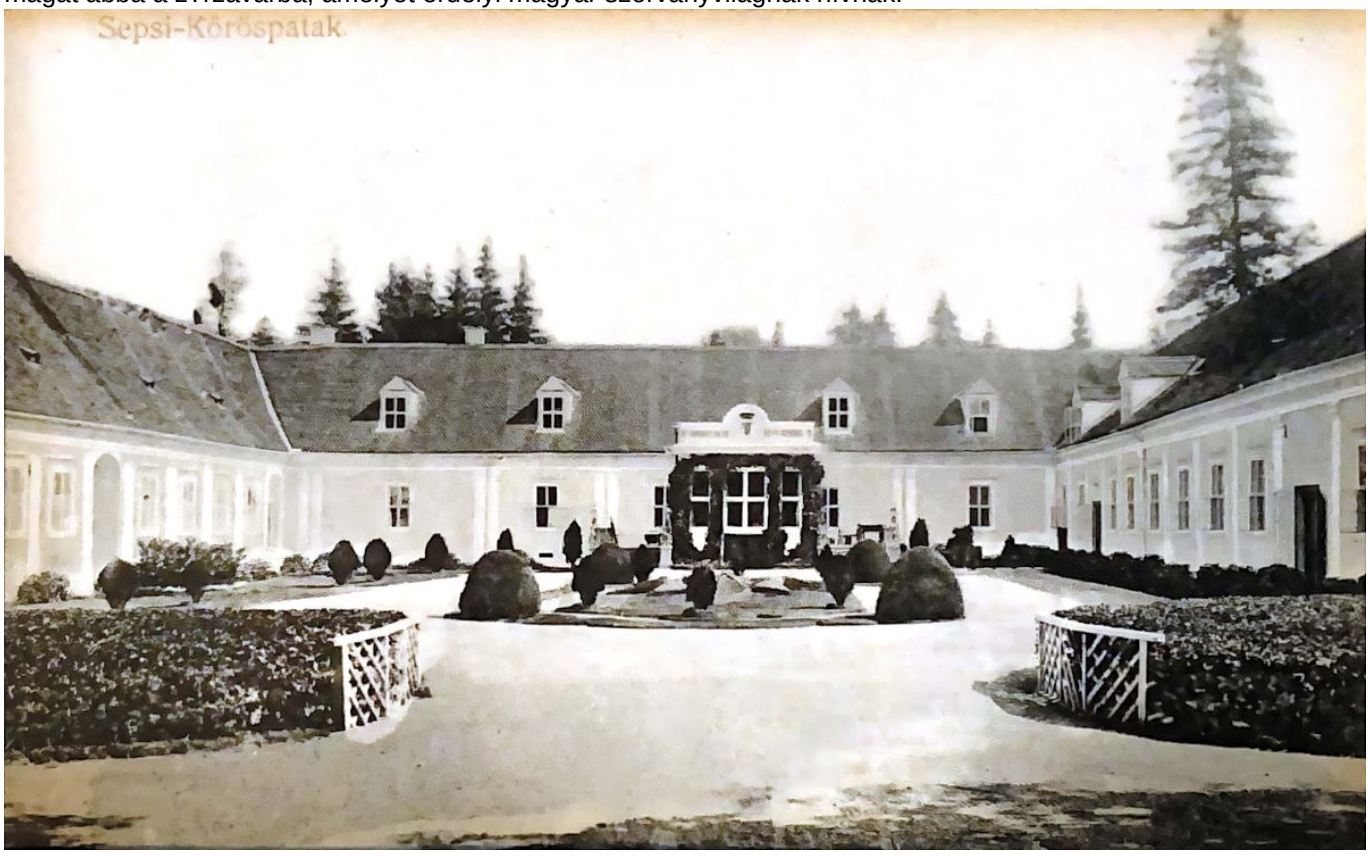
- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Ilyesmi ritkán kerül a történelemkönyvek szilárd tényei közé

de villámsújtotta emberek nélkül feltehet?en ma nem volna erdélyi f?nemesi történet. Sem kastély-visszafoglaló mozgalom, sem jóvátételi háború – és nem volna új, biztató lendület a magyarság megmaradástörténetében sem. Ráadásul ezek a történelemformáló villámok a lehet? legbizarrabb helyen csapkodnak: hol egy isten háta mögötti templom küszöbén, hol egy romos kastély k?falánál, hol éppen egy elmeotthon ápoltjai között. Hogy akit eltalálnak, soha többé ne legyen képes addigi életét élni, elhagyja kényelmes létformája biztonságát, és vakon belevesse magát abba a z?rzavarba, amelyet erdélyi magyar szórványvilágnak hívnak.

A k?röspataki Kálnoky-kastély az 1930-as években. Forrás: Boris Kálnoky: ?seim földje

Méghozzá megkétszerezve: magyarként is, és arisztokrataként is szórványnak, ami nem éppen a felh?tlen életpálya biztosítéka.

Hazatérés a Székelyföldre

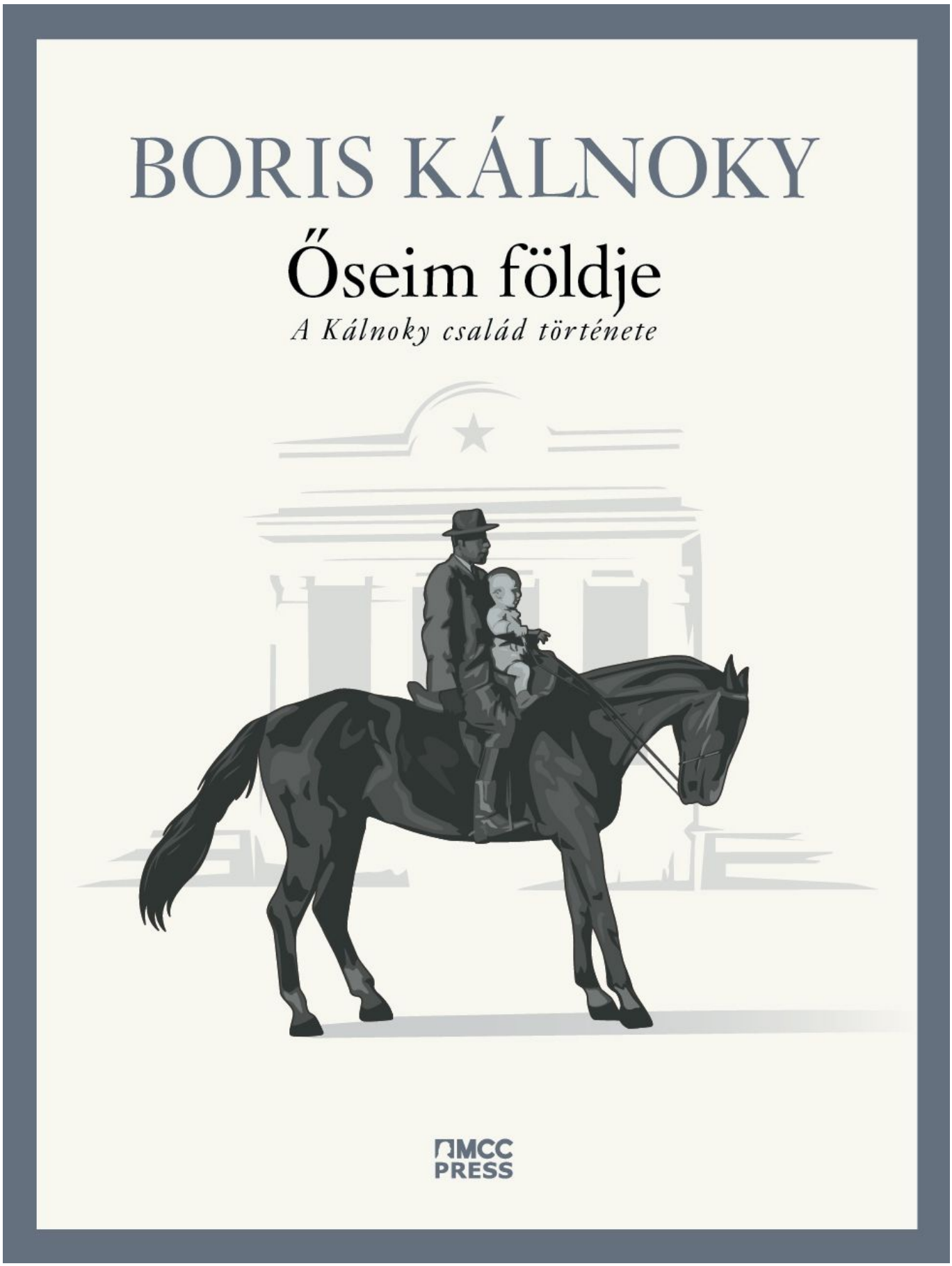
Az ?si székely f?nemesi család, a Kálnokyak sorában több ilyen villámsújtotta ember van. Például Kálnoky Tibor gróf, akinek sorsfordulata a háromszéki Köröspatak templománál következett be: két évvel a Ceausescu-rendszer bukása el?tt, 1987-ben Nyugatról érkezve édesapjával titokban meglátogatta a hajdani birtokokat, beosontak a szinte üres istenházába, és amikor véget ért a mise, és kiléptek a kapun, már ott várta ?ket a falu összesereglett népe, mert gyorsan elterjedt a hír: visszatért a gróf. Id?s parasztasszonyok csókoltak kezet az apának, a fiú meg órákkal kés?bb sírva fakadt, amint a falu fölötti dombon ült a két Kálnoky némán, megrendülve, a semmibe meredve. Aztán a fiú megtanul magyarul a nagyapa szerelmes leveleit és a Székely Oklevéltár iratait böngészve, úgyhogy eleinte nyelvemlékekbe ill? székely magyart beszélt. S mára hazatelepült, egész birodalmat épített újjá a régi birtokokon, kastélyokat, udvarházakat újít fel, múzeumokat rendez be, brit királyt kalauzol barátként a székelyföldi vadvirágok között. És mindenekel?tt mintát ad sikeres, békés, de határozott történelemépít? modellhez.

III. Károly brit király (balra) sétájáról tér vissza székelyföldi birtoka el?tt Zalánpatakon 2023. június 5-én. Mellette vendéglátója, Kálnoky Tibor (középen). Fotó: MTI/Kátai Edit

A háború árnyékában

A másik villámsújtotta Kálnoky a napokban megjelent könyv szerz?je, Boris, aki öccse nyomán ugyancsak feladta nyugat-európai életmódját, és a kilencvenes évek elején Budapestre költözött, hogy gyerekei magyarul tanulhassanak. Felmondta biztos lapszerkeszt?i állását a Die Weltnél, szabadúszó volt Magyarországon, majd törökországi és közel-keleti tudósító, napjainkban a Mathias Corvinus Collegium médiaiskoláját vezeti.

2011-ben német nyelven adta ki ?seim földje cím? kötetét, amely most a könyvhétre magyarul is megjelent Szász Csilla remek fordításában: frissítve, b?vítve, illetve elhagyva sok olyan részletet a szövegb?l, amely els?sorban az erdélyi ügyekben kevésbé járatos német olvasóknak szól. És a legújabb közép-kelet-európai háború árnyékában, ami sok mindent újraértelmez, és újabb kapcsolatokat teremt akár több száz év távlatában is.

Mert kapcsolódási pontok, nos, azok vannak. Boris Kálnoky családeposzt ír prózában, méghozzá magával sodró esszéprózában, amelyben hol kibukkannak, hol feneketlen mélységbe merülnek a jó Kálnoky ?sök, nyolc évszázad portyázói és huszárcsínyek h?sei, léghajóvirtuózok és császárh? miniszterek, akikr?l maga Sissi császárné költ gúnyverseket; vagy éppen madár- és természetbolondok, akik kastélyokat építenek újjá, miközben nyakas székely atyafiakkal küszködnek a közös boldogulásért.

De Boris Kálnoky mindenekel?tt az otthonkeresés és hazatalálás csaknem ötszáz oldalas szellemi kalandját írja meg, az identitás újjáépítését talán a szokványosnál is különlegesebb Kálnoky, az 1900-ban született Hugó nagypapa sorsán és sorsfordító villámcsapásain keresztül. Apákról és fiúkról beszélve el h?störténeteket, családi adomákat és kísértethistóriákat pletykálva, töprengve és vívódva, az ?sapák felemás dics?ségéb?l és cáfolhatatlan bukásaiból merítve példákat.

Boris Kálnoky. Fotó: MTI/Vajda János

Mindezt szellemes és elegáns nyelvezettel, iróniába csomagolt személyességgel és személyességbe sz?tt szarkazmussal. Akármerre tekintve a családtörténetben, mindig a létezés archimédeszi pontját kutatva, vagyis inkább a bels? horgonyt, a hitet – mint mondjuk Hugó nagypapáét –, amely „támaszt és védelmet nyújtott a széls?séges kísértésekkel szemben. Néhány régimódi elv adott neki er?t, hogy mindig ember tudjon maradni” – írja a szerz? a könyv végén.

Mi más volna ez, mint az arisztokrata, az arisztokratikusság elemi és kortalan meghatározása…?

(Boris Kálnoky: ?seim földje. A Kálnoky család története. Ford.: Szász Csilla. MCC Press, Budapest, 2023, 480 oldal. Ára: 6450 forint)

Margittai Gábor - www.magyarnemzet.hu

Ajánló